

På Åda säteri är jakten viktig!

Vid Åda säteri, söder om Trosa, är jakten en viktig del i verksamheten. Men trots det säljs endast ett fåtal jakter varje säsong. Ägarfamiljen med Michael Isoz i spetsen månar om att hålla en hög kvalitet på både jakt och vilt. Åda är framför allt känt för en fin vildsvinsstam, men här finns också mycket mer.

TEXT & FOTO: MIKAEL GRENNARD

Jaktjournalen följer med en oktoberdag på en av de få jakter på Åda som säljs. Normalt har Michael två egna jakter, en säljakt och givetvis en tackjakt för gänget som hjälpt till under säsongen. Leif Markhagen är anställd

på Åda och ansvarar för jakten.
– Visst skjuter vi mycket vildsvin på Åda, men vi kan ha med det mesta i drevet. Från gång till annan har vi både mufflon och kronvilt inne, berättar Leif.
– Vi skjuter ungefär 80 klövvilt per år. Majoriteten är vildsvin

som kanske blir ett 50-tal, men vi skjuter också mycket dovvilt och rådjur, förklarar Leif.

Viktigt med hundar

Leif är en av landets certifierade jakthundsinstruktörer och dessutom jaktprovsdomare så det

råder ingen tvekan om att bra hundarbeten står högt i kurs på gården.

– Vi vill hålla hög klass på jakterna ur ett hundperspektiv. Hundförarna och deras hundar är viktiga här och det hoppas jag att alla känner, säger Leif.

”I folkmun hävdar man att de Sörmländska vildsvinen härstammar från Åda!”

På trappan till Åda hålls morgonens genomgång. Alla skyttar får med sig snitslar ifall outhälsan är framme.

"Vi skjuter ett 50-tal vildsvin och bra med dov och rådjur!"

Mitt i säten passerar en dovhjort.

Hundförarna Claes Berntsson och Henry Gylanszky stämmer av på sina navigаторer att hela säten är avgången.

Efter sedvanlig välkomstceremoni framför huvudbyggnaden guidas skyttarna i väg ut på pass. Hundförarna, som alla är mer eller mindre "stammisar", vet precis vad som ska göras och rullar ut med sina bilar.

Jakt över skjutbanan

Första säten jagas rätt igenom Trosa skjutbana som ligger på Ådas ägor. Det går inte att komma ifrån att det känns något komiskt då man i höstdimman plötsligt inser att man står mitt på 100 metersbanan.

I första säten skjuts endast (!) ett rådjur och en räv.

I såt två som ligger så långt österut man kan komma utan att trilla i Östersjön börjar det hända ett och annat. I säten syns rikligt med tecken på att grisarna på mer eller mindre permanent basis vistas här.

Många upptag

De kortdrivande hundarna som används går ideligen i väg med

vilt i alla riktningar. Nu hörs också skott från passkyttarna och flera djur går som planerat i pass.

Rätt som det är hör vi ett upptag alldeles i närheten och mycket snart kommer en wachtelhund med en mufflontacka i full fart bakåt genom drevet. De passerar på endast fem meters håll. Helt säkert en något unik upplevelse för de flesta jägare. På Åda är det dock inte ovanligt.

Det är också något särskilt att få jaga med den svaga doften av hav och tång i näsan samtidigt som måsar och trutar ljudligt gör sig påminda.

Förmiddagen avslutas med soppa och smörgås i säteriets huvudbyggnad. Alla äter i "storköket" i en mysig stenkällare och stämningen räcker långt utanför husets väggar.

Nu ska det hända

Nästa drev gränsar mot Tullgarns marker. Det känns på både skyttar och hundförare

att förväntningarna är stora.

– Här brukar det kunna hända både det ena och det andra, säger Leif.

Mycket riktigt, så fort vi stryker kopplen så går hundarna in i en grantätning och ut kommer de med en kull ungrisar.

Vi kan inte riktigt avgöra vartåt de går, men mycket snart hör vi studsarskott. Måhända är de resultatet av hundförarnas arbete i tätningen. Inne i säten ser vi skynten av alla Sörmlands jaktbara klövvilt. Bland annat smyger en skaplig halvskovel förbi oss och in i säten vi jagade före lunch.

När säten senare summeras ligger ett halvdussin vildsvin, samt lite blandat med dov och rå. Ett klart godkänt resultat som visar att viltförvaltningen på säteriet håller hög klass och inte bara handlar om vildsvin.

Hundförare från Dalarna

Dagen avslutas med att vi jagar ett större område som gränsar

till ett sommarstugeområde utanför Trosa. Men det är just i denna såt det mesta händer.

I olika omgångar ser vi ett 30-tal dovvilt lämna säten. En del passerar skyttarna med mer eller mindre lyckosamt resultat. Inne i säten kommer Peter Hansson, tillrest hundförare från Dalarna.

– Jag och brorsan känner Leif sedan länge genom intresset för wachtelhundarna, säger Peter.

– Vi åker gärna de 30 milerna hit för att vara hundförare. Vilttätheten är ju helt annorlunda här än hemma, säger Peter på klingande dalmål.

När dagens sista såt blåses av är det inte bara dovvilt som ska hämtas, det har även skjutits fyra vildsvin.

I den snabbt falnande oktoberdagens sista timme hålls en mycket trevlig viltparad utanför gårdens viltslakteri. Åda Säteri bjuder på ett glas öl och Michael tackar skyttar och hundförare för ett väl förrättat varv. •

Hela gänget får en närande och god soppa till lunch. Stämningen i stenkällaren är på topp.

Michael och Leif summerar senaste säten och förbereder med grankvistar till alla skyttar som lyckats.

Dagen avslutas med en trevlig viltparad och ett glas öl. I förgrunden Leif Markhagen.

Åda – det Sörmländska vildsvinets ursprung

I FOLKMUN SÄGS det ibland att vildsvinens Sörmländska ursprung kommer från Åda säteri.

Åda ligger strax utanför Trosa, en liten småstad vid den sörmländska kusten. Åda är ett gods med gamla anor. Det omnämns redan på 1300-talet, det ägs och drivs sedan 1841 av familjen Isoz.

Åda har de senaste åren genomgått en förändring. Man har gått från spannmålsodling och skogsbruk på sina 1 000 hektar till en mix där en nybyggd golf-

bana också är en av de stora verksamheterna. Fortfarande brinner ägarfamiljen med Michael Isoz i spetsen för jakten.

Vildsvinet som frilevande ras har i Sverige varit utrotat sedan 1700-talet. Från ett hägn på Åda rymde en natt sex grisar. Dessa etablerade sig runt Åda, men kanske främst på Tullgarn och Mörkö. Det beslutades att dessa skulle fredas ur ett forskningsperspektiv. Från etableringarna på dessa platser antar man att flertalet av de sörmländska vildsvinen härstammar. Viss rymning, eller utsläppning, från andra hägn bör även rimligtvis ha skett.

Vildsvinet betraktades då som ej tillhörande den svenska faunan, men 1988 beslutade Sveriges riksdag att vildsvinet hörde hemma i den svenska naturen.

I dag tror man att vi i Sverige har mer än 80 000 frilevande

vildsvin. På Naturvårdsverket fruktar man att de snart kan vara uppe i 200 000 om inte något görs.

Dessa siffror baserar sig på mer eller mindre tillförlitlig statistik som en "rapporterad" avskjutning om ca 25 000 djur. Viltolyckorna som kanske är mer säkra uppgifter i sig har de senaste åren ökat med 70 procent. Det yttras stor oro inför detta faktum från flera håll.

I Tyskland, som anses som ett föredöme vad gäller vildsvinsförvaltning, har det gått dem ur händerna. Mycket beroende på mildare vintrar samt ett utbredd bio-odlande av bland annat majs, en gröda som ger vildsvinet ett fantastiskt skydd samtidigt som de erbjuds att bo mitt i en högkvalitativ föda.

En sak är säker – vildsvinen har kommit för att stanna. Det är upp till oss att förvalta dem rätt. •